

Тема 17-18.

Бароко:

Архітектура, скульптура, живопис

Автори: Влад

Дубовенко

Артем Скидан

З кінця XVI ст. до середини XVIII ст. в європейському мистецтві панував стиль *бароко*. Порівняно з мистецтвом Ренесансу, яке тяжіло до гармонійності й урівноваженості в усьому, орієнтуючись на ідеали античності, новий стиль характеризують грандіозність, динамічність, урочистість, контрастність, синтез мистецтв. Пін відображав і втілював нові уявлення про мінливість світу, де дивно поєднуються реальне з ілюзорним.

В архітектурі стиль бароко успадкував форми італійського Відродження, проте, перевершив його за складністю і різноманіттям. Це проявилось уже у спорудах засновника нового стилю Франческо Борроміні.

Бароковій архітектурі притаманно багато кривих, вигнутих ліній і поверхонь, що порушують статичність і викликають відчуття руху.

Пишні інтер'єри барокових церков, як місця театралізованих обрядів католицької служби, сповнені несподіваних просторових і світлових ефектів. Використовують велику кількість пілястр, колон і напівколон, зокрема завитих, розкішних скульптурних деталей, ліпнини, позолоти. Завдяки химерній пластиці фасадів із примхливими обрисами споруди бароко легко вписуються в навколишній простір, садово-паркове і міське середовище.

З архітектурою тісно пов'язана скульптура, що прикрашає фасади, а також сади, парки, фонтани. У мистецтві бароко важко розділити творіння архітектора, скульптора й живописця.

До художників-універсалів, який поєднував талант архітектора і скульптора, належав Джованні Лоренцо Берніні (1598-1680). Митець очолював основні художні роботи в Римі, й завдяки його творчості католицька столиця набула барокових рис. За його проектами побудували розкішні ківорій у соборі Св. Петра, королівські сходи палацу, церкву Св. Андреа аль Квірінале. Проте головне творіння Берніні – грандіозна колонада собору Св. Петра, яка утворює площу перед ним. Колонада з чотирьох рядів колон (висотою 19 м) нагадує, за словами

Площа Св. Петра, м. Рим,
Італія

Берніні, подібно до титанів Відродження, блискуче проявив себе не лише в архітектурі, а й у пластичному мистецтві, створюючи статуї, рельєфи, фонтани, сповнені нестримної художньої фантазії. Динамічні фігури Берніні позбавлені ренесансної ясності й гармонійності. Скульптурна композиція «Екстаз Св. Терези» Берніні сповнена надзвичайної експресії, вираженої мовою барокової пластики. Яскравим зразком барокового синтезу мистецтв є багатофігурна композиція фонтана Фіумі (Чотирьох рік). Гігантські скульптури символізують чотири ріки в чотирьох частинах світу: Дунай (Європа), Ганг (Азія), Ніл (Африка), Ла Плату (Америка).

У розкішних парадних інтер'єрах бароко все підпорядковувалося основним рисам стилю — динамічності й декоративності. Зали палаців прикрашали скульптурою, розписними стінами і плафонами, чудернацькою ліпниною, пишною орнаментикою, численними дзеркалами та світильниками. Інтер'єри храмів також сповнені розписів і скульптур, різьблення і ліпнини. Суцільні фрески візуально збільшували внутрішній простір споруд. В оформленні інтер'єрів бароко часто використовували арочні конструкції, кручені сходи, у

Барокові меблі за формою мали складні обриси, де переважали складні спіралі. Їх декорували мозаїкою, бронзовими позолоченими накладками. З'явилися комоди, шафи, бюро, кабінети, консолі. В оббивці диванів і крісел застосовували коштовні тканини з рясною бахромою, стіни прикрашали гобеленами. Виникло поняття «гарнітур» — комплект з декількох предметів меблів, виконаних в одному стилі.

У період бароко в різних країнах досягло значних вершин мистецтво малярства. Внутрішній простір споруд ставав схожим на суцільне живописне полотно. Такий синтез архітектури й живопису підносив людину над буденністю.

Живописець італійського бароко Мікеланджело Мерізі (1573-1610) прозваний Караваджо. Від цього походить назва реалістичної течії в мистецтві — «караваджизм». Вона породила послідовників його методу в усій Західній Європі. Він одним з перших відкрив виразні можливості світла в малярстві. Для посилення емоційного впливу на глядача художник вихоплював світлом окремі найсуттєвіші частини картини, залишаючи деталі в напівтемряві.

Контрастність та великі штани в динамічному композиційному створенні

З історії шедевра

Блискучим прикладом німецького бароко, втіленням ідеї синтезу архітектури, скульптури, живопису й монументально-декоративного мистецтва є Цвінгер. Це комплекс із чотирьох споруд, розташований у центрі Дрездена, архітектором якого був Маттеус Пеппельманн. Світ розкішно декорованої архітектури та скульптури зливається з музикою фонтанів і гротів у неповторному ритмічному багатоголоссі. У палацовому комплексі Цвінгер знаходиться знаменита Дрезденська картинна галерея.

Риси стилю бароко, зокрема особлива театральна декоративність, виявилися в картинах фламандця Пітера Пауля Рубенса (1577-1640) на біблійні та міфологічні теми, а також у портретах. За талант і високий професіоналізм Рубенса називали «королем живопису і живописцем королів».

У творчості «малих голландців» значно розвинувся побутовий жанр, сформувалася школа пейзажного живопису. Художники-пейзажисти малювали скромні куточки сільського і міського середовища. На їхніх полотнах ми бачимо пересічні явища: вітряки під світлом місяця і сонячні пасовиська з коровами, уквітчані луки й дерева в дощовий похмурий день, вузькі вулички з невеличкими будинками, канали з місточками й човнами.

У жанрі натюрморту їхню увагу привертала такі теми, як «сніданок» і «квіти», а також «пташиний двір», «рибна лавка»,

Малюючи натюрморти з атрибутами мистецтва (палітрою і пензлями, музичними інструментами), науки та освіти (книжками, рукописами, картами), художники часто вкладали у свої композиції алегоричний зміст.

Дякую за
увагу!

SWAG

8A

